ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου «Νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου – Εθνικός Μηχανισμός Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού»

ΜΕΡΟΣ Α΄
ΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΦΥΛΟΥ

Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Με το σχέδιο νόμου επιδιώκεται για πρώτη φορά η θέσπιση ενός συγκεκριμένου, ειδικού νομοθετήματος, με το οποίο να καθιερώνεται μία κατά το δυνατόν απλή διαδικασία για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου των διεμφυλικών προσώπων (τρανσέξουαλ, τρανς). Διεμφυλικά είναι τα άτομα στα οποία ο εσωτερικός και προσωπικός τρόπος με τον οποίο τα ίδια βιώνουν το φύλο τους δεν αντιστοιχεί στο φύλο που καταχωρίστηκε κατά τη γέννησή τους με βάση τα βιολογικά τους χαρακτηριστικά, με συνέπεια τα άτομα αυτά να νιώθουν τη λεγόμενη «δυσφορία γένους» και να υφίστανται διακρίσεις σε όλους τους χώρους, για παράδειγμα στις προσωπικές τους σχέσεις, στην εργασία, στην εκπαίδευση ή στην ιατρική περίθαλψη. Ακόμη, οι διεμφυλικοί γίνονται συχνά θύμα εκδηλώσεων αποδοκιμασίας, μίσους, βίας και ρατσισμού εναντίον τους (τρανσφοβία), οι οποίες προσβάλλουν την προσωπικότητα και την αξιοπρέπειά τους, ενώ δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που μπαίνει σε κίνδυνο η ίδια η ζωή τους. Αλλά και απλούστερα θέματα της καθημερινότητας, όπως λ.χ. η έκδοση άδειας οδήγησης ή ταξιδιωτικών εγγράφων, αποτελούν πρόβλημα για τους διεμφυλικούς. Διαπιστώνεται, συνεπώς, μια μεγάλη υστέρηση στην απόλαυση των ατομικών δικαιωμάτων των διεμφυλικών προσώπων, κάτι που οφείλεται και στην επώδυνη για αυτούς διαδικασία που ακολουθείται στην Ελλάδα, σύμφωνα με τη δικαστηριακή πρακτική, προκειμένου να γίνει η διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου τους.

Ειδικότερα, κατά τη διαδικασία αυτή, η διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου γίνεται με δικαστική απόφαση (του Ειρηνοδικείου), που εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρα 14 παρ. 1 ν. 344/1976 «περί ληξιαρχικών πράξεων» (τροπ. με το ν. 4144/2013) και 782 ΚΠολΔ), ενώ στη νομολογία, μέχρι πρότινος, επικρατούσε η άποψη ότι στην αίτηση του ενδιαφερομένου απαιτείται να βεβαιώνεται: α) πως αυτός παρακολουθείται από ψυχίατρο, του οποίου πρέπει να προσκομίζεται διάγνωση για «αναμφίβολο τρανσεξουαλισμό», και β) ότι έχει υποβληθεί σε χειρουργική επέμβαση με πλήρη οριστική επικράτηση του αντιθέτου από το βιολογικό του φύλο. Πρόκειται για μία διαδικασία ιδιαίτερα επίπονη (σωματικά και ψυχικά), που επιπλέον δεν είναι οικονομικά προσιτή, στο μέτρο που η επέμβαση δεν καλύπτεται από κρατικούς φορείς ασφάλισης. Κυρίως όμως περιλαμβάνει τον ιδιαίτερα προσβλητικό ακρωτηριασμό του προσώπου. Ο ακρωτηριασμός έχει ρητά καταδικαστεί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, ο οποίος καλεί τα κράτη-μέλη «να διασφαλίσουν ότι η στείρωση ή άλλες ιατρικές διαδικασίες που οδηγούν σ' αυτήν δεν πρέπει να είναι προαπαιτούμενα για τη νομική αναγνώριση του επιθυμητού φύλου». Επίσης, σύμφωνα με ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου «τα κράτη-μέλη πρέπει να θεσπίσουν ή να επανεξετάσουν τις διαδικασίες νομικής αναγνώρισης του φύλου με στόχο τον πλήρη σεβασμό του δικαιώματος των διεμφυλικών ατόμων στην αξιοπρέπεια και τη σωματική ακεραιότητα», ενώ ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, στην από 1ης Φεβρουαρίου 2013 Έκθεση του Ειδικού Εισηγητή του ΟΗΕ για τα βασανιστήρια και κάθε άλλη βάναυση, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, επισημαίνει ότι η προϋπόθεση της στείρωσης ως προαπαιτούμενο για την αναγνώριση των διεμφυλικών ανθρώπων συνιστά βασανιστήριο.

Ακόμη, η διαδικασία της διόρθωσης του καταχωρισμένου φύλου με το προαπαιτούμενο της υποχρεωτικής στείρωσης έρχεται σε αντίθεση με το Σύνταγμα (άρθρα 2 παρ. 1, 4 παρ. 1, 5 παρ. 1), καθώς και με το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), σύμφωνα με το οποίο «καθένας έχει δικαίωμα στο σεβασμό της προσωπικής και οικογενειακής του ζωής». Επιπλέον έρχεται σε αντίθεση με τα άρθρα 2 και 26 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, που κατοχυρώνουν την ισότητα και την απαγόρευση των διακρίσεων, με την έννοια ότι μια κατάσταση, όπως η δυσφορία γένους, δεν πρέπει να επιβαρύνει υπερβολικά τον ενδιαφερόμενο, προκειμένου αυτός να εξασφαλίσει τη μεταχείριση που ζητά από την πολιτεία. Αλλά, και η Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει αποφανθεί ότι «τα κράτη-μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να εγγυώνται την πλήρη νομική αναγνώριση του επαναπροσδιορισμού φύλου ενός προσώπου, σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής του …. με γρήγορες, διαφανείς και εύκολα προσβάσιμες διαδικασίες», ενώ ήδη άλλες χώρες, η μία μετά την άλλη προχωρούν σε νέα νομοθετήματα, απλοποιώντας κατά πολύ τα σχετικά προαπαιτούμενα. Τέτοιες χώρες είναι η Μάλτα, η Αργεντινή, η Ιρλανδία, η Δανία και η Νορβηγία, ενώ την προϋπόθεση προηγούμενης χειρουργικής επέμβασης δεν προβλέπουν ούτε η Αυστρία, η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ουγγαρία, η Σουηδία, η Πορτογαλία και η Ισπανία.

Τα άρθρα 2 και 26 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, καθώς και το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, έχει πρόσφατα επικαλεστεί για πρώτη φορά μια πρωτοποριακή δικαστική απόφαση, και συγκεκριμένα η υπ' αριθμ. 418/2016 του Ειρηνοδικείου Αθηνών, που κατέστη αμετάκλητη και έχει χαρακτηριστεί ως «ιστορική», για το λόγο ακριβώς ότι δεν θεώρησε πρόβλημα για τις απαιτούμενες αλλαγές στη ληξιαρχική πράξη γέννησης, την παράλειψη της αιτούσας να προχωρήσει σε πλήρη χειρουργική επέμβαση αλλαγής φύλου. Το Ειρηνοδικείο έκρινε ότι η υποχρεωτική στείρωση, η χειρουργική αλλαγή φύλου με αφαίρεση των γεννητικών οργάνων από θήλυ σε άρρεν και αντίστροφα, σαν απαραίτητη προϋπόθεση για την αναγνώριση της αλλαγής φύλου στα διεμφυλικά άτομα, είναι υπερβολική απαίτηση και πρακτική και παραβιάζει το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, καθώς και τα άρθρα 2 και 26 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο δέχτηκε τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου και λοιπών στοιχείων της αιτούσας, παρόλο που δεν είχε προβεί σε χειρουργική επέμβαση αλλαγής φύλου.

Ενόψει, λοιπόν, όλων των παραπάνω, είναι σαφές ότι ήδη έχει ωριμάσει και στην Ελλάδα η ιδέα για τη θέσπιση μια σύγχρονης ειδικής νομοθεσίας, που θα ρυθμίζει τα ζητήματα της διόρθωσης του καταχωρισμένου φύλου.

Για το λόγο αυτόν έχει καταρτιστεί το παρόν Σχέδιο Νόμου, όπου ρυθμίζονται αφενός οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση της ταυτότητας φύλου, και αφετέρου οι συνέπειες στην προσωπική κατάσταση και τις οικογενειακές και άλλες σχέσεις του προσώπου του οποίου το φύλο επαναπροσδιορίζεται. Οι ρυθμίσεις αυτές του Νομοσχεδίου θα συμβάλουν στην ουσιαστική κατοχύρωση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των διεμφυλικών και μεσοφυλικών προσώπων, στην προστασία τους από διακρίσεις και ρατσισμό, και στην ασφάλεια δικαίου γενικότερα.

Β. ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Στο άρθρο 1 του σχεδίου νόμου περιλαμβάνονται δύο γενικές διακηρύξεις. Η πρώτη αφορά τη δυνατότητά των διεμφυλικών προσώπων να διορθώσουν το καταχωρισμένο φύλο τους και η δεύτερη την πραγματική τους κατάσταση όπως αυτή προσδιορίζεται με βάση τα χαρακτηριστικά φύλου τους. Ορίζεται έτσι στην πρώτη παράγραφο ότι το πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αναγνώριση της ταυτότητας φύλου του ως στοιχείου της προσωπικότητάς του, και στη δεύτερη παράγραφο ότι το πρόσωπο έχει δικαίωμα στο σεβασμό της προσωπικότητάς του με βάση τα χαρακτηριστικά φύλου του. Οι διακηρύξεις αυτές εξειδικεύουν και τονίζουν (για ευνόητους λόγους) τη γενικότερη συνταγματική αρχή της προστασίας της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας (άρθρο 5 παρ. 1 Συντ.), η οποία αποτελεί το σημείο εκκίνησης της προτεινόμενης νομοθεσίας και δίνει το στίγμα της ως συνόλου κανόνων που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ειδικότερα, άλλωστε, ως προς τα χαρακτηριστικά φύλου, ο οφειλόμενος σε αυτά σεβασμός προκύπτει και από το συνδυασμό των άρθρων 2 και 3 του νομοσχεδίου, δηλαδή την παραδοχή ότι οι ιατρικές επεμβάσεις για την ολική ή μερική αλλαγή των χαρακτηριστικών φύλου πρέπει να επιλέγονται ελεύθερα από τον ενδιαφερόμενο και δεν αποτελούν υποχρεωτική προϋπόθεση για να προχωρήσει το πρόσωπο στη νομική διόρθωση του φύλου του.

Στο άρθρο 2 δίνονται οι ορισμοί της ταυτότητας φύλου και των χαρακτηριστικών φύλου. Ως ταυτότητα φύλου ορίζεται στην πρώτη παράγραφο ότι νοείται ο εσωτερικός και προσωπικός τρόπος με τον οποίο το ίδιο το πρόσωπο βιώνει το φύλο του, ανεξάρτητα από το φύλο που καταχωρίστηκε κατά τη γέννησή του με βάση τα βιολογικά του χαρακτηριστικά. Ο τρόπος αυτός μπορεί να έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τα βιολογικά χαρακτηριστικά του προσώπου και το συναφώς καταχωρισμένο φύλο, μπορεί όμως να έρχεται και σε μερική αντίθεση, αν υπάρχουν μικτά βιολογικά χαρακτηριστικά, δηλαδή χαρακτηριστικά που δεν υπάγονται στους τυπικούς ορισμούς του αρσενικού και του θηλυκού, οπότε θα πρόκειται για «μεσοφυλικό» (intersex) άτομο (κατά την παρωχημένη και αδόκιμη ορολογία «ερμαφρόδιτο»). Η αναφορά, δηλαδή, του νομοσχεδίου στα «βιολογικά χαρακτηριστικά» γενικά, σημαίνει ότι το νομοσχέδιο αφορά -και αναγνώριση της ταυτότητας φύλου μπορούν να ζητήσουν- όλα τα πρόσωπα που αισθάνονται τη «δυσφορία γένους», είτε είναι διεμφυλικά είτε είναι μεσοφυλικά.

Διευκρινίζεται ακόμη στο σχέδιο νόμου ότι η ταυτότητα φύλου περιλαμβάνει την προσωπική αίσθηση του σώματος και άλλες κοινωνικές και εξωτερικές εκφράσεις του φύλου, π.χ. ένδυση, τρόπος ομιλίας, όνομα, οι οποίες πρέπει να αντιστοιχούν με τη βούληση του προσώπου. Επίσης αποσαφηνίζεται ότι δεν έχει σημασία αν τα στοιχεία αυτά έχουν διαμορφωθεί με το συγκεκριμένο τρόπο ύστερα από κάποια ιατρική θεραπεία ή χειρουργική επέμβαση, οι οποίες, σύμφωνα με το σχέδιο νόμου, επιλέγονται πάντοτε ελεύθερα από το ίδιο το πρόσωπο και δεν είναι σε καμιά περίπτωση υποχρεωτικές, όπως προκύπτει και από το επόμενο άρθρο 3 παράγραφος 3.

Ως χαρακτηριστικά φύλου ορίζεται στη δεύτερη παράγραφο ότι νοούνται τα χρωμοσωμικά, γονιδιακά και ανατομικά χαρακτηριστικά του προσώπου, τα οποία είναι είτε πρωτογενή, όπως τα αναπαραγωγικά όργανα, είτε δευτερογενή, όπως η μυϊκή μάζα, η ανάπτυξη στήθους ή τριχοφυΐας.

Τέλος, από το σύνολο του άρθρου 2 γίνεται σαφές και το εξής: Ότι η ταυτότητα φύλου αποτελεί ζήτημα αυτοπροσδιορισμού, δηλαδή σχετίζεται αποκλειστικά με το άτομο καθεαυτό και δεν πρέπει να συγχέεται με το σεξουαλικό προσανατολισμό.

Το άρθρο 3 περιλαμβάνει ρυθμίσεις που αφορούν στις προϋποθέσεις για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου, η οποία αναγνωρίζεται ως δικαίωμα του κάθε προσώπου που βιώνει μια αναντιστοιχία μεταξύ καταχωρισμένου φύλου και ταυτότητας φύλου. Αναγράφεται ρητά ότι προϋπόθεση για το νομικό επαναπροσδιορισμό του φύλου είναι η πλήρης δικαιοπρακτική ικανότητα του ενδιαφερομένου, με εξαίρεση τους ανήλικους που έχουν συμπληρώσει το 17ο έτος της ηλικίας τους, εφόσον υπάρχει συναίνεση των ασκούντων τη γονική τους μέριμνα. Η άσκηση πολλών ατομικών δικαιωμάτων, εξαιτίας της σπουδαιότητάς τους, προϋποθέτει ένα «ελάχιστο» πνευματικής ωριμότητας του ατόμου. Για το λόγο αυτό ο νομοθέτης σε πολλές περιπτώσεις ορίζει, μεταξύ άλλων, ένα κατώτατο ηλικιακό όριο, προκειμένου να επιτρέψει την άσκησή τους. Εν προκειμένω, ως όριο τίθεται το 17ο έτος της ηλικίας του ενδιαφερόμενου, το οποίο ταυτίζεται με αυτό του δικαιώματος του εκλέγειν. Η ανωτέρω προϋπόθεση, τίθεται προεχόντως για την προστασία του ανήλικου προσώπου με κριτήριο το βέλτιστο συμφέρον του. Παράλληλα, για λόγους ασφάλειας δικαίου και προκειμένου οι διατάξεις του παρόντος Νομοσχεδίου να βρίσκονται σε αρμονία με το ευρύτερο, υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, δεδομένου ότι τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή στην Ελλάδα δεν επιτρέπεται ο γάμος μεταξύ ομοφύλων, τίθεται ως προϋπόθεση το πρόσωπο που αιτείται τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου να μην είναι έγγαμο. Η συγκεκριμένη προϋπόθεση, εφόσον έχει ήδη θεσμοθετηθεί το δικαίωμα σύναψης συμφώνου συμβίωσης μεταξύ ομοφύλων, το οποίο παρέχει σχεδόν όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του γάμου, βαίνει σε απόλυτη συμφωνία τόσο με τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, όσο και με τη σχετική νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου αναφορικά με την προστασία της οικογενειακής και ιδιωτικής ζωής.

Ο σπουδαιότερος κανόνας, πάντως, που περιέχεται στο άρθρο 3 είναι αυτός κατά τον οποίο δεν αποτελούν προϋποθέσεις για τη διόρθωση ούτε η προηγούμενη χειρουργική επέμβαση αλλαγής φύλου ούτε άλλη προηγούμενη εξέταση ή ιατρική αγωγή που να σχετίζονται με την σωματική ή ψυχική του υγεία. Καταργούνται έτσι ρητά οι όροι αυτοί που απαιτούνταν από τη μέχρι πρότινος επικρατούσα νομολογία (χωρίς ωστόσο να προβλέπονται σε συγκεκριμένο νομικό κανόνα) και ακολουθεί η πρώτη σχετική απόφαση υπ' αριθμ. 418/2016 του Ειρηνοδικείου

Αθηνών, και γενικότερα η σύγχρονη τάση για την απάλειψη αυτών των προϋποθέσεων.

Το άρθρο 4 αφορά τη διαδικασία της νομικής αναγνώρισης της ταυτότητας φύλου. Η προϋπόθεση της δικαστικής απόφασης της εκούσιας δικαιοδοσίας παραμένει, περιλαμβάνονται, όμως, συγκεκριμένες ειδικές ρυθμίσεις, όπως ότι απαιτείται αυτοπρόσωπη δήλωση του ενδιαφερομένου σε ιδιαίτερο γραφείο χωρίς δημοσιότητα. Πρόκειται για μια διαδικασία σύντομη, απλή, με χαμηλό κόστος, με εγγυήσεις ασφάλειας δικαίου για τον πολίτη, αλλά και για την έννομη τάξη, καθώς είναι συνεκτική με τη διαδικασία που απαιτείται για την αλλαγή ονόματος. Η νομική αναγνώριση ταυτότητας φύλου αποτελεί, πρωτίστως ζήτημα, αυτοπροσδιορισμού. Ωστόσο, δεν θα μπορούσε να παραβλέπεται ότι τα στοιχεία ταυτότητας του προσώπου ενδιαφέρουν, επίσης, την πολιτεία και την κοινωνία στο σύνολό της.

Προβλέπεται επίσης ότι η καταχώριση της δικαστικής απόφασης για τη διόρθωση φύλου στο Ληξιαρχείο γίνεται με τρόπο που διασφαλίζει τη μυστικότητα της μεταβολής και της αρχικής ληξιαρχικής πράξης γέννησης έναντι όλων.

Ταυτόχρονα, καθιερώνεται και η υποχρέωση των υπηρεσιών οι οποίες είναι αρμόδιες για την έκδοση εγγράφων που αφορούν τους ενδιαφερομένους, να τα προσαρμόζουν στη νέα ληξιαρχική πράξη όπου καταχωρίζεται η δικαστική απόφαση για τη διόρθωση του φύλου. Η τελευταία ρύθμιση είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς αντιμετωπίζει το μέχρι τώρα φαινόμενο της απροθυμίας των διάφορων αρμόδιων φορέων να κάνουν τις σχετικές προσαρμογές. Στα νέα έγγραφα που εκδίδονται δεν επιτρέπεται η αναφορά ότι μεσολάβησε διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου.

Στο άρθρο 4 επιλύνεται και το ζήτημα πόσες φορές μπορεί το πρόσωπο να ζητήσει τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου του: Ορίζεται ρητά ότι, μετά την πρώτη διόρθωση του φύλου, το ενδιαφερόμενο πρόσωπο μπορεί να επανέλθει μία μόνο φορά, ζητώντας να ξαναγυρίσει στο προηγούμενο φύλο του, και πάλι με δικαστική απόφαση.

Στο άρθρο 5, που αφορά τις συνέπειες της αναγνώρισης της ταυτότητας φύλου, διευκρινίζονται ρητά ζητήματα που μέχρι τώρα αντιμετωπίζονταν μόνο ερμηνευτικά. Πιο συγκεκριμένα, για την αποφυγή υπονοιών ότι το πρόσωπο θα άλλαζε φύλο προκειμένου να χαθούν τα ίχνη του και να εξαφανίσει επιβαρυντικές για αυτό καταστάσεις, ορίζεται ρητά, στο δεύτερο εδάφιο της πρώτης παραγράφου, ότι εξακολουθούν να το συνοδεύουν, και μετά τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου, οι υποχρεώσεις και η τυχόν ευθύνη που είχε πριν από τη διόρθωση, όπως φυσικά συνεχίζουν να υπάρχουν και τα δικαιώματά του.

Σε ό,τι αφορά, εξάλλου, τα τυχόν υπάρχοντα παιδιά, επίσης εξασφαλίζεται η συνέχιση της κοινής σχέσης μαζί τους μέσω της ρητής πρόβλεψης, στην τρίτη παράγραφο, ότι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις από τη γονική μέριμνα του προσώπου που διόρθωσε το καταχωρισμένο φύλο του δεν επηρεάζονται, ενώ ρητά αναφέρεται ότι στη ληξιαρχική πράξη γέννησης των παιδιών δεν επέρχεται καμία μεταβολή λόγω της διόρθωσης του καταχωρισμένου φύλου του γονέα.

Το άρθρο 6 αναφέρεται στην επιβαλλόμενη μυστικότητα υπέρ του προσώπου που διόρθωσε το φύλο του. Αυτή συνίσταται κατά πρώτο λόγο στην υποχρέωση εχεμύθειας των υπαλλήλων του Ληξιαρχείου, καθώς και όλων των άλλων που εμπλέκονται επαγγελματικά στη διόρθωση του φύλου. Ακόμη, ορίζεται ότι στη δικαστική απόφαση, στην αρχική ληξιαρχική πράξη γέννησης καθώς και σε κάθε άλλο στοιχείο ή έγγραφο από το οποίο προκύπτει η διόρθωση φύλου που μεσολάβησε έχουν πρόσβαση μόνο το πρόσωπο που διόρθωσε το φύλο του και όσοι εξουσιοδοτήθηκαν ειδικά από αυτό εγγράφως. Τέλος, περιλαμβάνεται και μία ρύθμιση που αφορά τα δικαιοπρακτικά ανίκανα άτομα. Ειδικότερα, αν το πρόσωπο ήταν μεν κατά τη διόρθωση του φύλου του δικαιοπρακτικά ικανό (όπως απαιτείται κατά το άρθρο 2§1 εδ. 1), έχασε όμως εκ των υστέρων την πλήρη δικαιοπρακτική του ικανότητα, τότε πρόσβαση στο ειδικό βιβλίο έχει ο δικαστικός συμπαραστάτης του.

Τέλος, το άρθρο 7 περιέχει δύο παραγράφους, όπου γίνονται ισάριθμες αναγκαίες μετατροπές στους νόμους 344/1976 και 927/79, προκειμένου να υπάρξει εναρμόνιση με τις διατάξεις του προτεινόμενου Νομοσχεδίου.

ΜΕΡΟΣ Β΄
ΕΘΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Με την κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, [ν. 2101/1992 «Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού» (Α΄192/τ. /2.12.1992)] η χώρα μας ανέλαβε το καθήκον της εφαρμογής και προώθησής της για την προάσπιση των δικαιωμάτων των παιδιών. Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού αποτελεί αυξημένης τυπικής ισχύος δίκαιο για την εσωτερική έννομη τάξη και δημιουργεί διεθνείς υποχρεώσεις στην Ελλάδα για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών.

Επιπλέον, για την πληρέστερη προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και τον καλύτερο συντονισμό των δράσεων όλων των εμπλεκόμενων φορέων κρίθηκε αναγκαίο να συνταχθεί ένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Με το υπό εκπόνηση Σχέδιο Δράσης καθορίζεται με σαφήνεια ένα πλαίσιο στόχων, αρχών και χρονοδιαγραμμάτων για την προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού, με γνώμονα το Σύνταγμα και την εθνική νομοθεσία, τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας όπως απορρέουν από διεθνείς και ευρωπαϊκές συνθήκες, καθώς και τις συστάσεις των εθνικών και διεθνών οργάνων προώθησης και προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών και, κυρίως, του Βοηθού Συνηγόρου του Πολίτη για τα Δικαιώματα του Παιδιού και της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών, η οποία παρακολουθεί την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Η εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού αποτελεί στρατηγική επιλογή της ελληνικής πολιτείας και όχι νομική υποχρέωση απορρέουσα από κάποια διεθνή συνθήκη. Κρίθηκε σκόπιμη με το σκεπτικό ότι το Σχέδιο Δράσης για τα δικαιώματα του Παιδιού θα αποτελέσει αφενός ένα χρήσιμο εργαλείο για την βελτίωση της προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών και αφετέρου γιατί τα Σχέδια Δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν διεθνώς αναγνωρισμένη «καλή πρακτική». Επιπλέον, η στρατηγική αυτή επιλογή εκφράζει την ουσιαστική δέσμευση της ελληνικής πολιτείας να

διαμορφώσει αποτελεσματικές πολιτικές για το βέλτιστο συμφέρον κάθε παιδιού που ζει στη χώρα, χωρίς αποσπασματικό χαρακτήρα και για την αποφυγή των παρατηρούμενων αλληλεπικαλύψεων της Διοίκησης.

Ως εκ τούτου, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού αποτελεί μια πολυτομεακή και συντονισμένη προσπάθεια της Ελληνικής Διοίκησης. Εκπονείται από Διυπουργική Ομάδα Εργασίας, υπό τον συντονισμό της Γενικής Γραμματείας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, με την συνεισφορά των αρμοδίων Υπουργείων και φορέων. Η ίδια αυτή διυπουργική ομάδα εργασίας ορίζεται με το παρόν σχέδιο νόμου ως «Εθνικός Μηχανισμός Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού». Η νομοθετική κατοχύρωση του εν λόγω μηχανισμού καταδεικνύει την πρόθεση της πολιτείας να θεσμοθετήσει τη βέλτιστη αυτή πρακτική, δημιουργώντας ένα σταθερό σύστημα εκπόνησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, σε μια αδιάκοπη και συνεχή προσπάθεια για την βελτίωση της θέσης των παιδιών στην ελληνική κοινωνία. Κατά συνέπεια, ο μηχανισμός που συνιστάται με το παρόν σχέδιο νόμου δεν αφορά μόνο το τρέχον, υπό εκπόνηση, Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Αντιθέτως, όπως προκύπτει από το άρθρο 10 του σχεδίου νόμου, ο Εθνικός Μηχανισμός έχει ως αρμοδιότητα την εκπόνηση διαδοχικών Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, την παρακολούθηση και την αξιολόγησή τους.

Βεβαίως, κατά τη διαμόρφωση των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού προβλέπεται η διαβούλευση και με άλλους φορείς της Διοίκησης, καθώς και την Κοινωνία των Πολιτών, αλλά και τα ίδια τα παιδιά. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι η ΚΑ΄ Σύνοδος της Βουλής των Εφήβων (7-11 Ιουλίου 2016) είχε ως αντικείμενο το τρέχον, υπό εκπόνηση Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Ήταν μάλιστα η πρώτη φορά που οι έφηβοι βουλευτές κλήθηκαν να καταθέσουν προτάσεις για μια πραγματική πρωτοβουλία της Διοίκησης, σε ένα θέμα που τους αφορά άμεσα. Οι προτάσεις και οι απόψεις που εκφράστηκαν από τους έφηβους βουλευτές θα ληφθούν υπόψη κατά την τελική κατάρτιση του τρέχοντος Σχεδίου Δράσης.

Β. ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Με το άρθρο 8 συνιστάται συλλογικό όργανο υπό την ονομασία «Εθνικός Μηχανισμός Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού» (εφεξής, «Εθνικός Μηχανισμός»), το οποίο υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Με το άρθρο 9 προβλέπεται η σύνθεση του Εθνικού Μηχανισμού, στην οποία μετέχουν τα Υπουργεία και φορείς με την σημαντικότερη αρμοδιότητα σε θέματα δικαιωμάτων των παιδιών. Ο Βοηθός Συνήγορος για τα Δικαιώματα του Παιδιού μετέχει στον Εθνικό Μηχανισμό χωρίς δικαίωμα ψήφου, ως συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη Αρχή.

Με το άρθρο 10 προβλέπονται οι αρμοδιότητες του Εθνικού Μηχανισμού. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι ο Εθνικός Μηχανισμός εκπονεί τα Εθνικά Σχέδια Δράσης, καθώς και τις εκθέσεις βάσης αυτών. Οι εκθέσεις βάσης έχουν στόχο την αποτύπωση της εκάστοτε ισχύουσας κατάστασης και τον εντοπισμό των πραγματικών προβλημάτων και αναγκών. Ρητά προβλέπεται ότι οι φορείς που μετέχουν στην εκπόνηση των Σχεδίων Δράσης οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τους τις αποφάσεις και συστάσεις εθνικών και διεθνών οργάνων προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών. Ρητά προβλέπεται επίσης ότι κατά την εκπόνηση των Σχεδίων Δράσης πρέπει να ορίζονται δείκτες υλοποίησης της κάθε δράσης, με στόχο την παραγωγή μετρήσιμων αποτελεσμάτων.

Κατοχυρώνεται επίσης θεσμικά η διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών κατά τη διαμόρφωση των Σχεδίων Δράσης, καθώς και η συμμετοχή των παιδιών στην διαδικασία αυτή.

Επιπλέον, ο Εθνικός Μηχανισμός προωθεί και προβάλει τα Σχέδια Δράσης και, κυρίως, παρακολουθεί την υλοποίησή τους. Ρητά προβλέπεται η εκπόνηση ενδιάμεσων εκθέσεων ώστε να καθίσταται ευχερέστερη η διαδικασία της παρακολούθησης.

Τέλος, στον Εθνικό Μηχανισμό ανατίθεται η αξιολόγηση των Σχεδίων Δράσης με βάση τους δείκτες υλοποίησης. Ωστόσο, προβλέπεται ότι οι εκθέσεις αξιολόγησης υποβάλλονται στο Συνήγορο του Πολίτη/Βοηθό Συνήγορο για τα Δικαιώματα του Παιδιού ως το εξειδικευμένο και ανεξάρτητο όργανο της ελληνικής πολιτείας για την προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων των παιδιών.

Στο άρθρο 11 προβλέπονται τα σχετικά με τη λειτουργία του Εθνικού Μηχανισμού, ενώ στο άρθρο 12 προβλέπεται η δυνατότητα πρόσκλησης εμπειρογνωμόνων, μη κυβερνητικών οργανώσεων και φορέων με εξειδίκευση στα θέματα των δικαιωμάτων των παιδιών, για τη παροχή πληροφοριών, τη διαβούλευση ή τη συνεργασία.

Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 2017

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
Π. Σκουρλέτης	Ν. Παππάς
ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
Κ. Γαβρόγλου	Ευτ. Αχτσιόγλου
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
Στ. Κοντονής	Ν. Κοτζιάς
ΥΓΕΙΑΣ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
Α. Ξανθός	Λ. Κονιόρδου

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ι. Μουζάλας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΩΝ – ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Νομική Αναγνώρισης της Ταυτότητας Φύλου και Εθνικός Μηχανισμός Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού»

Με το άρθρο 7 παρ. 1 τροποποιείται το άρθρο 14 παρ. 1 του ν. 344/1976 που έχει ως εξής:

Αρθρον 14.

"1. Μεταβολές που επέρχονται στην κατάσταση του φυσικού προσώπου μετά τη σύνταξη των ληξιαρχικών πράξεων λόγω νομιμοποίησης, αναγνώρισης, αποκήρυξης, αμφισβήτησης, προσβολής της πατρότητας, υιοθεσίας τέκνου και λύσης αυτής, λύσης ή ακύρωσης γάμου, λύσης του συμφώνου συμβίωσης, προσθήκης ή μεταβολής ονόματος, επωνύμου, ιθαγένειας, θρησκεύματος ή αλλαγής φύλου καταχωρίζονται στο πεδίο του πληροφοριακού συστήματος του άρθρου 8Α που φέρει την ένδειξη «Μεταβολές» εντός μηνός από τότε που έλαβαν χώρα με την προσκόμιση της σχετικής διοικητικής πράξης ή πιστοποιητικού περί του αμετακλήτου της σχετικής δικαστικής απόφασης. Ειδικότερα, τα πιστοποιητικά αμετακλήτου λύσης ή ακύρωσης γάμου, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ενώπιον οποιασδήποτε δημόσιας ή δημοτικής αρχής, πρέπει να φέρουν επ αυτών επισημείωση του αρμόδιου ληξιάρχου ότι αντίγραφο τους κατατέθηκε σε αυτόν και ότι καταχωρήθηκε η σχετική μεταβολή στο πληροφοριακό σύστημα του άρθρου 8Α και για τους γάμους που έχουν γίνει πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου ότι καταχωρήθηκε η σχετική μεταβολή και στο περιθώριο της ληξιαρχικής πράξης γάμου"

Με το άρθρο 7 παρ. 1 τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 1 και η παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 927/1979, οι οποίες έχουν ως εξής:

Άρθρο 1
«1. Όποιος με πρόθεση, δημόσια, προφορικά ή δια του τύπου, μέσω του διαδικτύου ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο ή τρόπο, υποκινεί, προκαλεί, διεγείρει ή προτρέπει σε πράξεις ή ενέργειες που μπορούν να προκαλέσουν διακρίσεις, μίσος ή βία κατά προσώπου ή ομάδας προσώπων, που προσδιορίζονται με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη θρησκεία, τις γενεαλογικές καταβολές, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, το σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου ή την αναπηρία, κατά τρόπο που εκθέτει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη ή ενέχει απειλή για τη ζωή, την ελευθερία ή τη σωματική ακεραιότητα των ως άνω προσώπων, τιμωρείται με φυλάκιση τριών (3) μηνών έως τριών (3) ετών και με χρηματική ποινή πέντε έως είκοσι χιλιάδων (5.000 - 20.000) ευρώ».

Άρθρο 2
«1. Όποιος με πρόθεση, δημόσια, προφορικά ή δια του τύπου, μέσω του διαδικτύου ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο ή τρόπο, επιδοκιμάζει, ευτελίζει ή κακόβουλα αρνείται την ύπαρξη ή τη σοβαρότητα εγκλημάτων γενοκτονιών, εγκλημάτων πολέμου, εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας, του Ολοκαυτώματος και των εγκλημάτων του ναζισμού που έχουν αναγνωριστεί με αποφάσεις διεθνών δικαστηρίων ή της Βουλής των Ελλήνων και η συμπεριφορά αυτή στρέφεται κατά ομάδας προσώπων ή μέλους

της που προσδιορίζεται με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη θρησκεία, τις γενεαλογικές καταβολές, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, το σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου ή την αναπηρία, όταν η συμπεριφορά αυτή εκδηλώνεται κατά τρόπο που μπορεί να υποκινήσει βία ή μίσος ή ενέχει απειλητικό ή υβριστικό χαρακτήρα κατά μίας τέτοιας ομάδας ή μέλους της, τιμωρείται με τις ποινές της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου».

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου - Εθνικός Μηχανισμός Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού

ΜΕΡΟΣ Α΄

Άρθρο 1
Δικαιώματα του προσώπου με βάση την ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά φύλου

1. Το πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αναγνώριση της ταυτότητας φύλου του ως στοιχείου της προσωπικότητάς του.

2. Το πρόσωπο έχει δικαίωμα στο σεβασμό της προσωπικότητάς του με βάση τα χαρακτηριστικά φύλου του.

Άρθρο 2
Ορισμοί

1. Ως ταυτότητα φύλου νοείται ο εσωτερικός και προσωπικός τρόπος με τον οποίο το ίδιο το πρόσωπο βιώνει το φύλο του, ανεξάρτητα από το φύλο που καταχωρίστηκε κατά τη γέννησή του με βάση τα βιολογικά του χαρακτηριστικά. Η ταυτότητα φύλου περιλαμβάνει την προσωπική αίσθηση του σώματος, καθώς και την κοινωνική και εξωτερική έκφραση του φύλου, τα οποία αντιστοιχούν στη βούληση του προσώπου. Η προσωπική αίσθηση του σώματος μπορεί να συνδέεται και με αλλαγές που οφείλονται σε ιατρική αγωγή ή άλλες ιατρικές επεμβάσεις που επιλέχθηκαν ελεύθερα.

2. Ως χαρακτηριστικά φύλου νοούνται τα χρωμοσωμικά, γονιδιακά και ανατομικά χαρακτηριστικά του προσώπου, τα οποία συμπεριλαμβάνουν πρωτογενή χαρακτηριστικά, όπως τα αναπαραγωγικά όργανα, και δευτερογενή χαρακτηριστικά, όπως η μυϊκή μάζα, η ανάπτυξη στήθους ή τριχοφυΐας.

Άρθρο 3
Διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου – Προϋποθέσεις

1. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ ταυτότητας φύλου και καταχωρισμένου φύλου το πρόσωπο μπορεί να ζητήσει τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου του, ώστε αυτό να αντιστοιχεί στη βούληση, στην προσωπική αίσθηση του σώματος και στην εξωτερική του εικόνα.

2. Για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου απαιτείται πλήρης δικαιοπρακτική ικανότητα, με εξαίρεση τους ανήλικους που έχουν συμπληρώσει το δέκατο έβδομο (17ο) έτος της ηλικίας τους, εφόσον υπάρχει ρητή συναίνεση των ασκούντων τη γονική τους μέριμνα.

3. Προϋπόθεση για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου είναι το πρόσωπο που αιτείται τη διόρθωση να μην είναι έγγαμο.

4. Για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου δεν απαιτείται να βεβαιώνεται ότι το πρόσωπο έχει υποβληθεί σε οποιαδήποτε προηγούμενη ιατρική επέμβαση. Δεν απαιτείται επίσης η οποιαδήποτε προηγούμενη εξέταση ή ιατρική αγωγή που σχετίζεται με τη σωματική ή ψυχική του υγεία.

Άρθρο 4
Διαδικασία

1. Η διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου γίνεται με δικαστική απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 782 ΚΠολΔ. Στην αίτηση δηλώνονται το επιθυμητό φύλο, το κύριο όνομα που επιλέγεται και το προσαρμοσμένο σχετικά επώνυμο. Στην αίτηση επισυνάπτεται αντίγραφο της ληξιαρχικής πράξης γέννησης του προσώπου.

2. Για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου απαιτείται αυτοπρόσωπη δήλωση ενώπιον του δικαστηρίου. Η δήλωση γίνεται σε ιδιαίτερο γραφείο χωρίς δημοσιότητα. Η δικαστική απόφαση καταχωρίζεται στο Ληξιαρχείο που είχε συντάξει τη ληξιαρχική πράξη γέννησης του προσώπου. Η καταχώριση της δικαστικής απόφασης περί διόρθωσης φύλου γίνεται με τρόπο που διασφαλίζει τη μυστικότητα της μεταβολής και της αρχικής ληξιαρχικής πράξης γέννησης έναντι όλων.

3. Με βάση τη νέα ληξιαρχική πράξη, οι υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την έκδοση άλλων εγγράφων στα οποία αναγράφεται η ταυτότητα του προσώπου ή από τα οποία το πρόσωπο εξαρτά δικαιώματα, καθώς και για την καταχώριση σε μητρώα ή καταλόγους, όπως εκλογικούς, έχουν την υποχρέωση να εκδώσουν νέα έγγραφα ή να προβούν σε νέες καταχωρίσεις με διορθωμένο το καταχωρισμένο φύλο, το κύριο όνομα και το επώνυμο του προσώπου. Στη νέα ληξιαρχική πράξη γέννησης, στα νέα έγγραφα και στις νέες καταχωρίσεις δεν επιτρέπεται η αναφορά ότι μεσολάβησε διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου.

4. Η νέα ληξιαρχική πράξη μπορεί στο εξής να αλλάξει μία φορά, με την ίδια διαδικασία και τις ίδιες προϋποθέσεις.

Άρθρο 5
Συνέπειες της διόρθωσης του καταχωρισμένου φύλου

1. Από την καταχώρισή της στο Ληξιαρχείο η διόρθωση του φύλου του προσώπου ισχύει έναντι όλων. Δικαιώματα, υποχρεώσεις και κάθε είδους ευθύνη του προσώπου, που δημιουργήθηκαν πριν από τη διόρθωση του φύλου, εξακολουθούν να υφίστανται. Διατηρούνται επίσης οι αριθμοί φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) και μητρώου κοινωνικής ασφάλισης (ΑΜΚΑ).

2. Αν το πρόσωπο που διόρθωσε το καταχωρισμένο φύλο του έχει παιδιά, είτε γεννημένα σε γάμο, είτε γεννημένα σε σύμφωνο, είτε γεννημένα χωρίς γάμο των γονέων τους, είτε υιοθετημένα, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του από τη γονική μέριμνα δεν επηρεάζονται. Στη ληξιαρχική πράξη γέννησης των παιδιών δεν επέρχεται καμία μεταβολή λόγω της διόρθωσης του καταχωρισμένου φύλου του γονέα.

Άρθρο 6
Μυστικότητα

1. Οι υπάλληλοι του Ληξιαρχείου, καθώς και όσοι άλλοι εμπλέκονται επαγγελματικά στη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου ή έλαβαν γνώση της τέλεσής της με την ευκαιρία της άσκησης των καθηκόντων τους, έχουν καθήκον εχεμύθειας. Στη δικαστική απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 4, στην αρχική ληξιαρχική πράξη

γέννησης του προσώπου, καθώς και σε κάθε άλλο στοιχείο ή έγγραφο το οποίο τηρείται στο οικείο ληξιαρχείο ή σε οποιαδήποτε άλλη δημόσια υπηρεσία, από το οποίο προκύπτει η διόρθωση φύλου που μεσολάβησε, έχει πρόσβαση μόνο το ίδιο το πρόσωπο, καθώς και όσοι έχουν ειδική έγγραφη εξουσιοδότηση από αυτό. Πρόσβαση τρίτου στα στοιχεία αυτά επιτρέπεται μόνο εφόσον αυτός αποδεικνύει ειδικό έννομο συμφέρον μη δυνάμενο να ικανοποιηθεί διαφορετικά και κατόπιν άδειας που χορηγείται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 (Α΄ 50) για πρόσβαση σε ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα.

2. Αν το πρόσωπο που προέβη σε διόρθωση φύλου καταστεί δικαιοπρακτικά ανίκανο, πρόσβαση έχει ο δικαστικός συμπαραστάτης του.

Άρθρο 7
Άλλες διατάξεις

1. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 344/1976 (Α΄ 143) διαγράφονται οι λέξεις «αλλαγής φύλου» και προστίθενται οι λέξεις «διόρθωσης φύλου». και μετά το πρώτο εδάφιο προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Ειδικά στην περίπτωση της διόρθωσης φύλου η δικαστική απόφαση αρκεί να είναι τελεσίδικη».

2. Στην παρ. 1 του άρθρου 1 και στην παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 927/1979 (Α΄ 139), μετά τις λέξεις «ταυτότητα φύλου» προστίθενται και οι λέξεις «χαρακτηριστικά φύλου».

ΜΕΡΟΣ Β΄

Άρθρο 8
Ίδρυση Εθνικού Μηχανισμού Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Συνιστάται συλλογικό όργανο με την ονομασία «Εθνικός Μηχανισμός Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού», το οποίο υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, εφεξής «Εθνικός Μηχανισμός».

Άρθρο 9
Σύνθεση

1. Ο Εθνικός Μηχανισμός συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και αποτελείται από τα εξής μέλη με τους αναπληρωτές τους:

α. το Γενικό Γραμματέα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ως Πρόεδρο,

β. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Εσωτερικών,

γ. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης,

δ. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων,

ε. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,

στ. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Εξωτερικών,

ζ. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,

η. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Υγείας,

θ. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού,

ι. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής,

ια. έναν εκπρόσωπο του Ινστιτούτου Υγείας Παιδιού

ιβ. έναν εκπρόσωπο της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

2. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη υποδεικνύονται από τους αρμόδιους Υπουργούς και φορείς με γνώμονα την αρμοδιότητά τους σε θέματα που σχετίζονται με τα δικαιώματα των παιδιών.

3. Κατά περίπτωση και εφόσον τα υπό συζήτηση θέματα εμπίπτουν στην καθ' ύλην αρμοδιότητα άλλων φορέων της Διοίκησης πέρα όσων εκπροσωπούνται στον Εθνικό Μηχανισμό, εκπρόσωπός τους μπορεί να καλείται και να μετέχει στις σχετικές συνεδριάσεις του.

4. Σε κάθε συνεδρίαση του Εθνικού Μηχανισμού προσκαλείται και συμμετέχει, με εκπρόσωπό του, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο Βοηθός Συνήγορος για τα Δικαιώματα του Παιδιού, ο οποίος δύναται οποτεδήποτε, με αμετάκλητη δήλωσή του προς τον Πρόεδρο του Εθνικού Μηχανισμού, να καταστεί εφεξής πλήρες μέλος αυτού με δικαίωμα ψήφου.

Άρθρο 10
Αρμοδιότητες

1. Ο Εθνικός Μηχανισμός έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α. Την εκπόνηση Εθνικών Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, συμπεριλαμβανομένων των εκθέσεων βάσης αυτών. Οι εμπλεκόμενοι φορείς κατά την καταγραφή των δράσεών τους οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τους τις αποφάσεις και τις συστάσεις εθνικών και διεθνών οργάνων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του παιδιού. Κατά το στάδιο της εκπόνησης των Σχεδίων Δράσης ορίζονται οι δείκτες υλοποίησης της κάθε δράσης.

β. Τη διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών κατά τη διαμόρφωση των Σχεδίων Δράσης. Ο Εθνικός Μηχανισμός μεριμνά για τη συμμετοχή των παιδιών στη διαδικασία της διαβούλευσης.

γ. Την προώθηση και προβολή των Σχεδίων Δράσης.

δ. Την παρακολούθηση της υλοποίησης των Σχεδίων Δράσης. Για το σκοπό αυτόν εκπονεί ενδιάμεσες εκθέσεις για την εφαρμογή των Σχεδίων Δράσης, βάσει επικαιροποιημένων στοιχείων που αποστέλλουν οι φορείς υλοποίησης, εντός των προθεσμιών που ορίζονται από τον Εθνικό Μηχανισμό. Οι ενδιάμεσες εκθέσεις δημοσιοποιούνται.

ε. Την αξιολόγηση των Σχεδίων Δράσης. Ειδικότερα, αποτιμάται ο βαθμός υλοποίησής τους, τα αποτελέσματά τους με βάση τους δείκτες υλοποίησης, καθώς και η συνολική αποτελεσματικότητά τους. Οι εκθέσεις αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης υποβάλλονται στο Συνήγορο του Πολίτη/Βοηθό Συνηγόρου για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

στ. Την προετοιμασία του εκάστοτε επόμενου Σχεδίου Δράσης.

2. Τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού υπογράφονται από όλους τους αρμόδιους Υπουργούς.

Άρθρο 11
Λειτουργία

1. Ο Εθνικός Μηχανισμός εδρεύει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και επικουρείται κατά τη λειτουργία του από το Τμήμα Αν-

θρωπίνων Δικαιωμάτων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2. Ο Γενικός Γραμματέας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μεριμνά για τη σύγκληση και λειτουργία του Εθνικού Μηχανισμού, καθώς και για την εκπλήρωση των αρμοδιοτήτων του.

3. Ο Εθνικός Μηχανισμός συνεδριάζει τακτικά κάθε δύο (2) μήνες και έκτακτα ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου του.

4. Ο Εθνικός Μηχανισμός λειτουργεί εντός του κανονικού ωραρίου εργασίας των οικείων Υπηρεσιών ή σε χρόνο που καλύπτεται από υπερωριακή απασχόληση. Στα μέλη του δεν καταβάλλεται καμία πρόσθετη αμοιβή ή αποζημίωση.

5. Κατά τα λοιπά, ισχύουν οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Άρθρο 12
Συνεργασία με φορείς και κοινωνικός διάλογος

Κατά τις συνεδριάσεις του Εθνικού Μηχανισμού μπορεί να καλούνται εμπειρογνώμονες με συναφή εξειδίκευση, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις ή φορείς για την παροχή πληροφοριών, τη διαβούλευση ή τη συνεργασία, εφόσον αυτό θεωρείται αναγκαίο κατά την κρίση αυτού.

Άρθρο 13

Η ισχύς αυτού του νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 2017

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
Π. Σκουρλέτης	Ν. Παππάς
ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
Κ. Γαβρόγλου	Ευτ. Αχτσιόγλου
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
Στ. Κοντονής	Ν. Κοτζιάς
ΥΓΕΙΑΣ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
Α. Ξανθός	Λ. Κονιόρδου

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ι. Μουζάλας

Αριθμ. 253/19/2017

ΕΚΘΕΣΗ
Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)

στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Νομική αναγνώριση της ταυτότητας του φύλου - Εθνικός Μηχανισμός Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού»

Α. Με το υπόψη σχέδιο νόμου, προβλέπονται τα εξής:

ΜΕΡΟΣ Α΄

Εισάγονται ρυθμίσεις για τη νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου. Ειδικότερα:

1.α. Ορίζεται ότι, το πρόσωπο έχει δικαίωμα: α) στην αναγνώριση της ταυτότητας φύλου του ως στοιχείου της προσωπικότητάς του, β) στο σεβασμό της προσωπικότητάς του με βάση τα χαρακτηριστικά φύλου του.

β. Δίδεται η έννοια των όρων που αναφέρονται στον υπό ψήφιση νόμο για την εφαρμογή του. Ειδικότερα προβλέπεται ότι, ως ταυτότητα φύλου νοείται ο εσωτερικός και προσωπικός τρόπος με τον οποίο το ίδιο το πρόσωπο βιώνει το φύλο του, ανεξάρτητα από το φύλο που καταχωρίστηκε κατά τη γέννησή του με βάση τα βιολογικά του χαρακτηριστικά, περιλαμβάνει δε την προσωπική αίσθηση του σώματος, καθώς και την κοινωνική και εξωτερική έκφραση του φύλου, τα οποία αντιστοιχούν στη βούληση του προσώπου. *(άρθρα 1-2)*

2.α. Ορίζεται ότι, σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ ταυτότητας φύλου και καταχωρισμένου φύλου, το πρόσωπο μπορεί να ζητήσει τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου του, ώστε αυτό να αντιστοιχεί στη βούληση, την προσωπική αίσθηση του σώματος και την εξωτερική του εικόνα.

β. Καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για τη διόρθωση καταχωρισμένου φύλου, η οποία γίνεται με δικαστική απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 782 Κ.Πολ.Δ. και δεν απαιτείται οποιαδήποτε προηγούμενη ιατρική αγωγή ή επέμβαση.

Κατά την καταχώρηση της δικαστικής απόφασης στο Ληξιαρχείο, διασφαλίζεται η μυστικότητα της μεταβολής και της αρχικής ληξιαρχικής πράξης γέννησης έναντι όλων. Επιτρέπεται δε η αλλαγή μία μόνο φορά της νέας ληξιαρχικής πράξης.

γ. Εξειδικεύονται οι συνέπειες της διόρθωσης του καταχωρισμένου φύλου, η οποία ισχύει έναντι όλων. Μεταξύ άλλων ορίζεται ότι, δικαιώματα, υποχρεώσεις και κάθε είδους ευθύνη του προσώπου, που δημιουργήθηκαν πριν από τη διόρθωση του φύλου, εξακολουθούν να υφίστανται.

Διατηρούνται, επίσης, οι αριθμοί φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) και μητρώου κοινωνικής ασφάλισης (ΑΜΚΑ).

δ. Θεσπίζεται καθήκον εχεμύθειας των υπαλλήλων του Ληξιαρχείου και όλων όσοι εμπλέκονται επαγγελματικά στη διαδικασία διόρθωσης; καταχωρισμένου φύλου.

ε. Προσαρμόζονται προς τις νέες ρυθμίσεις, διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. *(άρθρα 3 - 7)*

ΜΕΡΟΣ Β΄

Περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για τον Εθνικό Μηχανισμό Εκπόνησης. Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Συγκεκριμένα:

1.α. Συνιστάται συλλογικό όργανο με την ονομασία «Εθνικός Μηχανισμός Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού», το οποίο υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του οικείου Υπουργείου (εφεξής «Εθνικός Μηχανισμός»).

β. Καθορίζεται η σύνθεση του Εθνικού Μηχανισμού, ο οποίος αποτελείται από δώδεκα μέλη (12) μέλη, με τους αναπληρωτές τους, στα οποία δεν καταβάλλεται καμία πρόσθετη αμοιβή ή αποζημίωση. *(άρθρα 8, 9,11 παρ.4)*

2.α. Καθορίζονται, επίσης, οι αρμοδιότητες του Εθνικού Μηχανισμού, στις οποίες περιλαμβάνονται:

- η εκπόνηση Εθνικών Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών εκθέσεων,
- η διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών κατά τη διαμόρφωση των Σχεδίων Δράσης,
- η προώθηση και προβολή, η παρακολούθηση της υλοποίησης των Σχεδίων Δράσης, καθώς και η αξιολόγησή τους. Οι εκθέσεις αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης υποβάλλονται στο Συνήγορο του Πολίτη/Βοηθό Συνηγόρου για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

β. Ορίζεται ότι, ο Εθνικός Μηχανισμός εδρεύει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και επικουρείται κατά τη λειτουργία του από το Τμήμα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Κεντρικής; Υπηρεσίας του Υπουργείου, ρυθμίζονται δε λοιπά θέματα λειτουργίας του.

γ. Κατά τις συνεδριάσεις του Εθνικού Μηχανισμού μπορεί να καλούνται εμπειρογνώμονες με συναφή εξειδίκευση, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις ή φορείς για την παροχή πληροφοριών, τη διαβούλευση ή τη συνεργασία, εφόσον αυτό θεωρείται αναγκαίο. *(άρθρα 10 - 12)*

Β. Από τις προτεινόμενες διατάξεις, δεν προκαλούνται δημοσιονομικές επιπτώσεις επί του Κρατικού Προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Αθήνα, 13 Σεπτεμβρίου 2017

Η Γενική Διευθύντρια

Σταυρούλα Μηλιάκου

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ: ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΥΠΗΡΕΣΙΑ:

ΘΕΣΗ / ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ:

ΤΗΛΕΦΩΝΟ:

E-MAIL:

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:

Νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου και Εθνικός Μηχανισμός Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ:

Με το Μέρος Α' του Σχεδίου Νόμου επιδιώκεται η θέσπιση μίας κατά το δυνατόν απλής διαδικασίας για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου των διεμφυλικών προσώπων (τρανσέξουαλ, τρανς) χωρίς να τίθεται ως προϋπόθεση η προηγούμενη χειρουργική επέμβαση ή ιατρική βεβαίωση σχετικά με τη σωματική ή ψυχική υγεία του ενδιαφερομένου.

Με το Μέρος Β' του Σχεδίου Νόμου συνιστάται ο Εθνικός Μηχανισμός Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ
ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΟΥ ΤΥΧΟΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ:

Το νομοσχέδιο περιέχει δύο τροποποιήσεις στους νόμους 344/1976 και 927/1979, προκειμένου να υπάρξει εναρμόνιση με τις διατάξεις του προτεινόμενου Νομοσχεδίου.

Α: ΚΥΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗ ΡΥΘΜΙΣΗ

1. Αναγκαιότητα

1.1. Περιγράψτε το πρόβλημα (οικονομικό, κοινωνικό ή άλλο), το οποίο καθιστά αναγκαία την προώθηση και ψήφιση της αξιολογούμενης ρύθμισης.

Α) Τα διεμφυλικά (τρανς) άτομα υφίστανται πλέγμα σοβαρότατων διακρίσεων σε κάθε τομέα της προσωπικής, κοινωνικής και επαγγελματικής τους ζωής. Μεγάλο μέρος των διακρίσεων αυτών εδράζονται στην πολύπλοκη διαδικασία που απαιτείται για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου των ατόμων αυτών. Η διαδικασία αυτή μεταξύ άλλων απαιτεί ψυχιατρική γνωμάτευση, αλλά και τελεσθείσα χειρουργική επέμβαση αλλαγής φύλου, διαδικασία επίπονη και δαπανηρή. Οι διατάξεις του νομοσχεδίου σκοπεύουν στην εξάλειψη αυτών των προϋποθέσεων και στην μέσω αυτής προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των διεμφυλικών ατόμων, στην καταπολέμηση των εις βάρος τους διακρίσεων, αλλά και στην ασφάλεια δικαίου γενικότερα.

Β) Για την πληρέστερη προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και τον καλύτερο συντονισμό των δράσεων όλων των εμπλεκόμενων φορέων κρίθηκε αναγκαίο να συνταχθεί ένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Με το Σχέδιο Δράσης καθορίζεται με σαφήνεια ένα πλαίσιο στόχων, αρχών και χρονοδιαγραμμάτων για την προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού, με γνώμονα το Σύνταγμα και την εθνική νομοθεσία, τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας όπως απορρέουν από διεθνείς και ευρωπαϊκές συνθήκες, καθώς και τις συστάσεις των εθνικών και διεθνών οργάνων προώθησης και προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών και, κυρίως, του Βοηθού Συνηγόρου του Πολίτη για τα Δικαιώματα του Παιδιού και της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών, η οποία παρακολουθεί την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Η εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού αποτελεί στρατηγική επιλογή της ελληνικής πολιτείας και όχι νομική υποχρέωση απορρέουσα από κάποια διεθνή συνθήκη. Κρίθηκε σκόπιμη με το σκεπτικό ότι το Σχέδιο Δράσης για τα δικαιώματα του Παιδιού θα αποτελέσει αφενός ένα χρήσιμο εργαλείο για την βελτίωση της προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών και αφετέρου γιατί τα Σχέδια Δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν διεθνώς αναγνωρισμένη «καλή πρακτική». Επιπλέον, η στρατηγική αυτή επιλογή εκφράζει την ουσιαστική δέσμευση της ελληνικής πολιτείας να διαμορφώσει αποτελεσματικές πολιτικές για το βέλτιστο συμφέρον κάθε παιδιού που ζει στη χώρα, χωρίς αποσπασματικό χαρακτήρα και για την αποφυγή των παρατηρούμενων αλληλεπικαλύψεων της Διοίκησης. Η νομοθετική κατοχύρωση του εν λόγω μηχανισμού καταδεικνύει την πρόθεση της πολιτείας να θεσμοθετήσει τη βέλτιστη αυτή πρακτική, δημιουργώντας ένα σταθερό σύστημα εκπόνησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του

Παιδιού, σε μια αδιάκοπη και συνεχή προσπάθεια για την βελτίωση της θέσης των παιδιών στην ελληνική κοινωνία.

1.2. Αναφέρατε τους στόχους που επιδιώκει η αξιολογούμενη ρύθμιση συμπεριλαμβάνοντας επιπλέον τυχόν ποσοτικοποιημένα και ποιοτικά στοιχεία των επιδιωκόμενων στόχων και αποτελεσμάτων

Α) Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις του Μέρους Α' αποσκοπούν στην προστασία των δικαιωμάτων των διεμφυλικών προσώπων και στην άρση των εις βάρος τους διακρίσεων.
Β) Στόχος των ρυθμίσεων του Μέρους Β' είναι η πληρέστερη προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και ο καλύτερος συντονισμός των δράσεων όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

1.3. Αναφέρατε αναλυτικά τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες που επηρεάζει άμεσα και αυτές που επηρεάζει έμμεσα η αξιολογούμενη ρύθμιση και προσδιορίστε τον λόγο της επιρροής
Α) Οι ρυθμίσεις του Μέρους Α' αφορούν στους διεμφυλικούς ανθρώπους, οι οποίοι ενιθμηούν τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου τους λόγω αρμηφωνίας μεταξύ ταυτότητας φύλου και του καταχωρισμένου φύλου τους.
Β) Οι ρυθμίσεις του Μέρους Β' αφορούν τα παιδιά.

2. Καταλληλότητα

2.1. Αναφέρατε, εάν υπάρχουν, προηγούμενες προσπάθειες αντιμετώπισης του ίδιου ή παρόμοιου προβλήματος στην Ελλάδα και περιγράψτε αναλυτικά τα επιτυχή και τα προβληματικά σημεία των προσπαθειών αυτών

Νεοπαγείς ρυθμίσεις

2.2. Αναφέρατε τουλάχιστον ένα παράδειγμα αντιμετώπισης του ίδιου ή παρόμοιου προβλήματος σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ΟΟΣΑ (εφόσον υπάρχει) και αιτιολογήστε τον λόγο για τον οποίο επιλέξατε τη συγκεκριμένη χώρα.

Α) Βέλτιστη πρακτική αποτελεί το νομοθετικό πλαίσιο της Μάλτας για τη νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου, το οποίο ελήφθη υπόψη κατά τη διαμόρφωση των προτεινόμενων ρυθμίσεων. Ειδικότερα, με τη συνδρομή του Συμβουλίου της Ευρώπης, μέλη της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής πραγματοποίησαν επίσκεψη εργασίας στη Μάλτα, όπου ενημερώθηκαν για τις λεπτομέρειες του νομοθετικού πλαισίου, τα

ζητήματα εφαρμογής και τα ρυθμιστέα ζητήματα που ανέκυψαν κατά την νομοπαρασκευαστική διαδικασία.
Β) Πολλές ευρωπαϊκές χώρες εκπονούν Σχέδια Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Αυστρία, Βέλγιο, Δημοκρατία της Τσεχίας, Φινλανδία, Γερμανία κ.α.)

2.3. Απαριθμήστε αναλυτικά τα διατάγματα και τις κανονιστικές πράξεις που πρέπει να εκδοθούν, προκειμένου να εφαρμοστεί πλήρως η αξιολογούμενη ρύθμιση και περιγράψτε για κάθε μία από αυτές τυχόν θέματα που πρέπει να προσεχθούν κατά την εφαρμογή της

Απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για τη συγκρότηση του Εθνικού Μηχανισμού Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

3. Συνέπειες στην Οικονομία

3.1 Αναφέρατε αναλυτικά ποιες κατηγορίες επιχειρήσεων αφορά η αξιολογούμενη ρύθμιση

-

3.2 Αναφέρατε αναλυτικά την επίδραση της αξιολογούμενης ρύθμισης στη δομή της αγοράς

-

3.3 Μετρήστε το κόστος εγκατάστασης για νέες επιχειρήσεις πριν και μετά την αξιολογούμενη ρύθμιση, με την χρήση του «τυποποιημένου μοντέλου κόστους»

-

3.4 Αναφέρατε αναλυτικά την επίδραση της προτεινόμενης ρύθμισης στις λειτουργίες της παραγωγής και του μάρκετινγκ των επιχειρήσεων

-

3.5. Αναφέρατε αναλυτικά και αιτιολογήστε την επίδραση της αξιολογούμενης ρύθμισης στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων

-

3.6. Προσδιορίστε το διοικητικό βάρος των επιχειρήσεων που προκαλεί ή αφαιρεί η προτεινόμενη ρύθμιση, εφαρμόζοντας το «τυποποιημένο μοντέλο κόστους»

-

3.7 Προσδιορίστε ειδικότερα και μετρήστε αναλυτικά και ξεχωριστά το κόστος και τα οφέλη που θα προκύψουν από την προτεινόμενη ρύθμιση για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις

-.

3.8. Προσδιορίστε αναλυτικά τα οφέλη ή την επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού, που αναμένεται να προκληθούν από την εξεταζόμενη ρύθμιση

-

3.9. Προσδιορίστε αναλυτικά τυχόν συνέπειες της προτεινόμενης ρύθμισης στην εθνική οικονομία

4. Συνέπειες στην κοινωνία και στους πολίτες

4.1. Αναφέρατε τις προσδοκώμενες συνέπειες της προτεινόμενης ρύθμισης στην κοινωνία γενικά και στις επηρεαζόμενες κοινωνικές ομάδες ειδικά

Α) -Προστασία των δικαιωμάτων των διεμφυλικών προσώπων

-Καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων για λόγους ταυτότητας και χαρακτηριστικών φύλου

Β) Προστασία και προαγωγή των δικαιωμάτων των παιδιών

4.2. Αναφέρατε τα σημερινά δεδομένα για κάθε ένα τομέα και κάθε μία κοινωνική ομάδα που επηρεάζονται από την αξιολογούμενη ρύθμιση, όπως αυτά προκύπτουν από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία

-

4.3. Περιγράψτε ξεχωριστά και αναλυτικά τα οφέλη που αναμένεται να προκύψουν για τον πολίτη από την προτεινόμενη ρύθμιση

Α) - Προστασία των δικαιωμάτων των διεμφυλικών προσώπων

- Καταπολέμηση των διακρίσεων

- Βελτίωση της παροχής υπηρεσιών προς τους εν λόγω πολίτες

Β) Προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών

4.4. Αναφέρατε τα σημεία της προτεινόμενης ρύθμισης, τα οποία επιφέρουν βελτίωση των υπηρεσιών του Κράτους προς τον πολίτη

Α) Με τη νομική αναγνώριση ταυτότητας φύλου, όλες οι υπηρεσίες και φορείς που είναι αρμόδιοι για την έκδοση εγγράφων που αφορούν τους ενδιαφερομένους, υποχρεούνται να τα προσαρμόζουν στη νέα ληξιαρχική πράξη. Η ρύθμιση αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς αντιμετωπίζει το μέχρι τώρα φαινόμενο της απροθυμίας των διάφορων φορέων να κάνουν τις σχετικές προσαρμογές.

Β) Με τις ρυθμίσεις του Μέρους Β' οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν όλες τις δράσεις των κρατικών αρχών που αφορούν τα παιδιά.

4.5. Αναφέρατε τα σημεία της προτεινόμενης ρύθμισης, που απλουστεύουν τις διοικητικές διαδικασίες

Α) Δεδομένου ότι με την νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου παύει η διάσταση μεταξύ του καταχωρισμένου φύλου των διεμφυλικών προσώπων με το φύλο τους, όπως το βιώνουν, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα εν λόγω πρόσωπα ενώπιον της Διοίκησης λόγω της διάστασης αυτής παύουν αντιστοίχως να υφίστανται.

Β) Ως άνω υπό 4.4.

5. Συνέπειες στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον

5.1. Περιγράψτε ξεχωριστά και αναλυτικά τις αναμενόμενες συνέπειες της αξιολογούμενης ρύθμισης για τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και τη μείωση των περιβαλλοντικών κινδύνων

-

5.2. Αναφέρατε περιληπτικά τα βασικά σημεία της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την προτεινόμενη ρύθμιση (εφόσον υπάρχει)

-

6. Συνέπειες στη Δημόσια Διοίκηση και την απονομή της Δικαιοσύνης

6.1. Περιγράψτε ξεχωριστά και αναλυτικά τις αναμενόμενες συνέπειες της αξιολογούμενης ρύθμισης για τη βελτίωση της λειτουργίας και της αποδοτικότητας της Δημόσιας Διοίκησης

Ως άνω υπό 4.5

6.2. Αναφέρατε τις αναμενόμενες συνέπειες της αξιολογούμενης ρύθμισης στον τρόπο απονομής της Δικαιοσύνης (εφόσον υπάρχουν)

Α) Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις στοχεύουν στη μεταβολή της μέχρι τώρα νομολογίας των Δικαστηρίων (πλην ελαχίστων εξαιρέσεων), που παγίως έθεταν την χειρουργική επέμβαση και την ψυχιατρική εκτίμηση ως προαπαιτούμενα για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου των διεμφυλικών προσώπων. Ο ακρωτηριασμός έχει ρητά καταδικαστεί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, ο οποίος καλεί τα Κράτη-μέλη «να διασφαλίσουν ότι η στείρωση ή άλλες ιατρικές διαδικασίες που οδηγούν σ' αυτήν δεν πρέπει να είναι προαπαιτούμενα για τη νομική αναγνώριση του επιθυμητού φύλου». Επίσης η Έκθεση του Ειδικού Εισηγητή του ΟΗΕ για τα βασανιστήρια και άλλη βάναυση, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία του 2013 επισημαίνει ότι η προϋπόθεση της στείρωσης ως προαπαιτούμενο για την αναγνώριση των διεμφυλικών ανθρώπων αποτελεί βασανιστήριο.

7. Νομιμότητα

7.1 Αναφέρατε το πλαίσιο διατάξεων του Συντάγματος στο οποίο ενδεχομένως εντάσσεται η προτεινόμενη ρύθμιση
Α) Άρθρα 2§1, 4§1, 5§1 του Συντάγματος.

7.2. Αναφέρατε τυχόν νομολογία των εθνικών δικαστηρίων και ιδίως του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου που αφορά θέματα συναφή με την προτεινόμενη ρύθμιση

Η πάγια νομολογία των Δικαστηρίων έθετε ως προαπαιτούμενο την προηγούμενη χειρουργική επέμβαση και την ψυχιατρική εκτίμηση για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου των διεμφυλικών προσώπων. Ωστόσο η υπ' αριθμ. 418/2016 του Ειρηνοδικείου Αθηνών, καθώς και άλλες που εκδόθηκαν στη συνέχεια, δεν θεώρησε εμπόδιο για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου την παράλειψη της αιτούσας να προχωρήσει σε πλήρη χειρουργική επέμβαση αλλαγής φύλου, δηλαδή δέχτηκε τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου παρόλο που δεν προηγηθεί χειρουργική επέμβαση.

7.3. Αναφέρατε τις σχετικές διατάξεις και προβλέψεις του ευρωπαϊκού κοινοτικού δικαίου και των διεθνών συμβάσεων που έχει κυρώσει η Ελλάδα, όπως επίσης και τυχόν νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Στα άρθρα 1, 2 και 3 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατοχυρώνεται το δικαίωμα στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια, στη ζωή και στην ακεραιότητα του προσώπου. Στα άρθρα 6, 7 και 8 κατοχυρώνεται το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια, στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Το άρθρο 14 αναγνωρίζει το δικαίωμα εκπαίδευσης και το άρθρο 20 το δικαίωμα στην ισότητα έναντι του νόμου. Στο άρθρο 21 κατοχυρώνεται η απαγόρευση διακρίσεων, μεταξύ άλλων και λόγω γενετήσιου προσανατολισμού, και στο άρθρο 35 αναγνωρίζεται το δικαίωμα στην προστασία της υγείας, στο άρθρο 45 το δικαίωμα στην ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής, και στο άρθρο 47 το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου.

7.4. Αναφέρατε τυχόν σχετικές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Άρθρο 8 ΕΣΔΑ, Υπόθεση Christine Goodwin κατά Ην. Βασιλείου, Parry κατά Ην. Βασιλείου, R. και F. κατά Ην. Βασιλείου, Hämäläinen κατά Φινλανδίας κ.α.

8. Αρμοδιότητα

8.1. Αναφέρατε τα υπουργεία που είναι συναρμόδια για τον σχεδιασμό και την προώθηση της αξιολογούμενης ρύθμισης, αιτιολογώντας ειδικά τους λόγους συναρμοδιότητας

Α) -Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
-Υπουργείο Εσωτερικών (ληξιαρχικές πράξεις)

Β) Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

- Υπουργείο Εσωτερικών,

-Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης,

- Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων,

- Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,

- Υπουργείο Εξωτερικών,

- Υπουργείο Υγείας,

- Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού,
- Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής

λόγω της εκπροσώπησής τους στον Εθνικό Μηχανισμό Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού

8.2. Αναφέρατε τις οργανικές μονάδες με τις οποίες υπήρξε συνεργασία του επισπεύδοντος υπουργείου κατά το στάδιο προετοιμασίας της εξεταζόμενης ρύθμισης

8.3. Αναφέρατε αναλυτικά τις υπηρεσίες, που θα είναι αρμόδιες για την εφαρμογή κάθε ξεχωριστής δράσης που προέρχεται από την εξεταζόμενη ρύθμιση

Α) Ληξιαρχεία
Β) Οι καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων που εκπροσωπούνται στον Εθνικό Μηχανισμό Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού

8.4. Σε περίπτωση που η προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπει τη σύσταση νέου φορέα, υπηρεσίας, νομικού προσώπου, επιτροπής, συμβουλίου ή άλλου συλλογικού οργάνου, αναφέρατε συνοπτικά τη γνωμοδότηση της Διυπουργικής Επιτροπής της απόφασης Πρωθυπουργού Υ189/18-7-2006 (ΦΕΚ Β' 953) και επισυνάψτε τη μελέτη σκοπιμότητας και την οικονομοτεχνική μελέτη

9. Τήρηση Νομοτεχνικών Κανόνων και Κωδικοποίηση

9.1. Αναφέρατε τους νομοτεχνικούς κανόνες, οι οποίοι εφαρμόστηκαν κατά τη σύνταξη της προτεινόμενης διάταξης, με αναφορά στο εγχειρίδιο οδηγιών της Κεντρικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής (ΚΕ.Ν.Ε.)
Ελήφθη υπόψη το εγχειρίδιο οδηγιών της ΚΕΝΕ

9.2. Προσδιορίστε τις διατάξεις που τροποποιεί, αντικαθιστά ή καταργεί η προτεινόμενη ρύθμιση και ιδίως αναφέρατε εάν υπάρχει ήδη κώδικας ρυθμίσεων συναφών με την προτεινόμενη

Τροποποιείται το άρθρο 14 παρ. 1 του ν. 344/1976 ώστε να συνάδει με τις ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου και για λόγους ορθής νομοθέτησης

Τροποποιούνται τα άρθρα 1 και 2 του ν. 927/1979 και μετά τις λέξεις «ταυτότητα φύλου» προστίθενται και τα «χαρακτηριστικά φύλου», για να συνάδει με το παρόν σχέδιο νόμου και για λόγους ορθής νομοθέτησης

9.3. Αναφέρατε τις εν γένει βελτιώσεις που επιφέρει η προτεινόμενη ρύθμιση στην έννομη τάξη και ειδικά τις διατάξεις που κωδικοποιεί ή απλουστεύει

-

9.4. Προσδιορίστε τις διατάξεις της προτεινόμενης ρύθμισης που τροποποιούν εμμέσως ισχύουσες ρυθμίσεις, χωρίς να τις καταργούν ρητώς και αιτιολογήστε την επιλογή αυτή

-

10. Διαφάνεια - Κοινωνική συμμετοχή

10.1. Αναφέρατε αναλυτικά τους κοινωνικούς εταίρους και εν γένει τα ενδιαφερόμενα μέρη που κλήθηκαν να λάβουν μέρος στην διαβούλευση για την προτεινόμενη ρύθμιση

Το σχέδιο νόμου τέθηκε σε ανοικτή δημόσια διαβούλευση στην Ανοικτή Διακυβέρνηση (open.gov) από τις 2/5/2017 έως τις 12/6/2017. Επίσης, σχόλια επί του νομοσχεδίου υπέβαλαν η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδας, ο Συνήγορος του Πολίτη, η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, η Διεθνής Αμνηστία, το Σωματείο Υποστήριξης Διεμφυλικών, η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας, ο Σύνδεσμος Επιμελητών Ανηλίκων Δικαστηρίων Ανηλίκων Ελλάδας, η Transgender Europe (συνυπογράφουν οι Colour Youth, Greek Transgender Support Association, ILGA Europe), η Organisation Intersex International Europe, κ.α.

10.2. Περιγράψτε αναλυτικά τον τόπο, τον χρόνο και τη διάρκεια της διαβούλευσης, τους συμμετέχοντες σε αυτήν, και τη διαδικασία διαβούλευσης που επελέγη

Ανοικτή δημόσια διαβούλευση στην Ανοικτή Διακυβέρνηση (open.gov), συναντήσεις του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Γενικής Γραμματέως Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με εκπροσώπους οργανώσεων και κοινωνικούς εταίρους, αποστολή επιστολών με τις θέσεις των οργανώσεων, συμμετοχή της Γενικής Γραμματέως Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε ημερίδες και εκδηλώσεις για το εν λόγω θέμα κ.α.

10.3. Αναφερθείτε στα αποτελέσματα της διαβούλευσης, αναφέροντας επιγραμματικά τις κυριότερες απόψεις που εκφράστηκαν υπέρ και κατά της προτεινόμενης ρύθμισης ή επιμέρους θεμάτων της

Η αποδοχή του σχεδίου νόμου ήταν κατ' αρχήν θετική. Οι παρατηρήσεις που εκφράστηκαν αφορούν κυρίως: τη διαδικασία για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου, το δικαίωμα των ανηλίκων να προβούν σε διόρθωση φύλου, την προϋπόθεση της μη ύπαρξης γάμου, τη σύνδεση της νομικής αναγνώρισης της ταυτότητας φύλου με την «εξωτερική εικόνα», την ανάγκη ρύθμισης των θεμάτων των μεσοφυλικών προσώπων, κ.α.

10.4. Αναφέρατε τον σχεδιασμό που έχει γίνει για τον κοινωνικό διάλογο και τη διαβούλευση και στο στάδιο της εφαρμογής της προτεινόμενης ρύθμισης

Β: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΛΛΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

11. Γενική Αξιολόγηση

11.1 Περιγράψτε χωριστά και αναλυτικά το πρόβλημα που καλείται να αντιμετωπίσει κάθε μία «άλλη διάταξη» που περιλαμβάνεται στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου

11.2 Περιγράψτε χωριστά και αναλυτικά τους λόγους για τους οποίους κάθε «άλλη διάταξη» είναι αναγκαία και κατάλληλη να αντιμετωπίσει το αντίστοιχο πρόβλημα

11.3 Αναφέρατε χωριστά για κάθε μία «άλλη διάταξη» τους λόγους για τους οποίους έχει συμπεριληφθεί στο συγκεκριμένο σχέδιο νόμου

11.4. Αναφέρατε χωριστά και αναλυτικά τις αναμενόμενες συνέπειες κάθε μίας «άλλης διάταξης», συμπεριλαμβανομένων των συνεπειών στην οικονομία, την κοινωνία και τους πολίτες και στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον

11.5. Αναφέρατε αναλυτικά τις υπηρεσίες που θα είναι αρμόδιες για την εφαρμογή κάθε «άλλης διάταξης».

12. Διαφάνεια και Διαβούλευση

12.1. Αναφέρατε επιγραμματικά τους κοινωνικούς εταίρους και εν γένει τα ενδιαφερόμενα μέρη που εκλήθησαν να λάβουν μέρος στη διαβούλευση για κάθε μία προτεινόμενη «άλλη διάταξη», τον τόπο, τον χρόνο και τη διάρκεια της διαβούλευσης, τους συμμετέχοντες σε αυτήν, και τη διαδικασία διαβούλευσης που επελέγη, αιτιολογώντας τις επιλογές αυτές.

12.2. Αναφέρατε επιγραμματικά τις κυριότερες απόψεις που εκφράστηκαν υπέρ και κατά της προτεινόμενης ρύθμισης ή επιμέρους θεμάτων της και προσαρτήστε στο παρόν τις απόψεις των φορέων που έλαβαν μέρος στη διαβούλευση για κάθε μία «άλλη διάταξη» χωριστά.

ΕΚΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:

«Νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου- Εθνικός Μηχανισμός Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού»

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:

Το Σ/Ν αναρτήθηκε σε δημόσια διαβούλευση στις 02.05.2017 με τίτλο «Νομική Αναγνώριση της Ταυτότητας Φύλου- Εθνικός Μηχανισμός Παρακολούθησης και Αξιολόγησης του Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού»

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ:

02.05.2017

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ:

12.06.2017

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ: 863

ΣΥΝΟΛΙΚΑ:

Επί του Μέρους Α΄ του σχεδίου νόμου αναφορικά με την νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου:

Υποβλήθηκαν συνολικά 809 σχόλια.

Στο άρθρο 1 υποβλήθησαν 300 σχόλια.

Στο άρθρο 2 υποβλήθησαν 79 σχόλια.

Στο άρθρο 3 υποβλήθησαν 289 σχόλια.

Στο άρθρο 4 υποβλήθησαν 39 σχόλια.

Στο άρθρο 5 υποβλήθησαν 53 σχόλια.

Στο άρθρο 6 υποβλήθησαν 23 σχόλια.

Στο άρθρο 7 υποβλήθησαν 20 σχόλια.

Στο άρθρο 8 υποβλήθησαν 6 σχόλια.

Τα σχόλια που έγιναν κατά την ανάρτηση σε δημόσια διαβούλευση του ανωτέρω νομοσχεδίου συνοψίζονται ως κάτωθι:

Η πλειονότητα των σχολίων αναφέρεται στην αναγκαιότητα του εν λόγω νομοσχεδίου. Περαιτέρω, οι επιμέρους παρατηρήσεις εστιάζονται, κυρίως, στην επιλογή και στη διεξαγωγή της διαδικασίας, στο πλαίσιο των προϋποθέσεων, καθώς και στις προβλέψεις για την αποτελεσματική προστασία και θωράκιση των δικαιωμάτων με βάση την ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά φύλου σε όλα τα πεδία. Ειδικότερα:

Άρθρο 1 – Δικαιώματα του προσώπου: Τα σχόλια επί του άρθρου αυτού κατέτειναν στο ότι οι διατυπώσεις τόσο της παραγράφου 1 αλλά και της 2, βρίσκονται στη σωστή κατεύθυνση, ωστόσο, το εισαγωγικό άρθρο περιγραφής των δικαιωμάτων του προσώπου σε σχέση με την ταυτότητα και

τα χαρακτηριστικά φύλου, έπρεπε να τα περιγράφει με περισσότερη ακρίβεια και να είναι πιο αναλυτικό.

Άρθρο 2 – Ορισμοί: Ομοίως, σύμφωνα με τα σχόλια για το δεύτερο άρθρο οι ορισμοί που δίνονται σε αυτό αναφορικά με την ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά φύλου, βρίσκονται στην σωστή κατεύθυνση, έγιναν, ωστόσο, κάποιες παρατηρήσεις σχετικά με τον ορισμό της ταυτότητας φύλου.

Άρθρο 3 – Διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου – Προϋποθέσεις: Για το άρθρο αυτό τα περισσότερα σχόλια αφορούσαν στην προϋπόθεση της πλήρους δικαιοπρακτικής ικανότητας του προσώπου που επιχειρεί τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου του, καθώς και στην προϋπόθεση του να μην τελεί σε γάμο. Προτάθηκε επίσης η επέκταση του εν λόγω δικαιώματος και στους ανηλίκους. Αφού ελήφθησαν υπόψη τα σχόλια επί του άρθρου, εντέλει η σχετική διάταξη διαμορφώθηκε εκ νέου θέτοντας ως προϋπόθεση την πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, με εξαίρεση τους ανήλικους που έχουν συμπληρώσει το δέκατο έβδομο έτος της ηλικίας τους.

Άρθρο 4 – Διαδικασία: Επί του τέταρτου άρθρου τα σχόλια αναφέρονταν στη συμβατότητα της προτεινόμενης στο νομοσχέδιο διαδικασίας για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου με τα πρότυπα που έχει θέσει το Συμβούλιο της Ευρώπης (γρήγορη, διαφανής και πλήρως προσβάσιμη διαδικασία). Προτάθηκε η διόρθωση να γίνεται με απλή δήλωση στο οικείο Ληξιαρχείο ή με συμβολαιογραφική πράξη.

Άρθρο 5 – Συνέπειες της διόρθωσης του καταχωρισμένου φύλου: Στο άρθρο αυτό τα σχόλια αφορούσαν κυρίως στην μη μεταβολή της ληξιαρχικής πράξης γέννησης των ήδη γεννημένων τέκνων του προσώπου που επιχειρεί τη διόρθωση, προτείνοντας να επέρχεται και σε αυτήν η σχετική μεταβολή.

Άρθρο 6 – Μυστικότητα: Με τις παρατηρήσεις επί του έκτου άρθρου του προτεινόμενου νομοσχεδίου προτάθηκε, κυρίως, η απάλειψη της δεύτερης

παραγράφου, δεδομένου ότι είχε προταθεί η παράλειψη της προϋπόθεσης της πλήρους δικαιοπρακτικής ικανότητας.

Άρθρο 7 – Άλλες διατάξεις: Οι παρατηρήσεις επί του άρθρου αυτού αφορούσαν, κυρίως, στην προστασία των ατόμων με βάση την ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά του φύλου τους και σε άλλα πεδία όπως την υγεία, το σχολικό περιβάλλον κ.α.

Επί του Μέρους Β' του σχεδίου νόμου αναφορικά με τη σύσταση «Εθνικού Μηχανισμού Παρακολούθησης και Αξιολόγησης του Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού»

Υποβλήθηκαν συνολικά 54 σχόλια.

Στο άρθρο 9 υποβλήθησαν 20 σχόλια.

Τα σχόλια που υποβλήθησαν ήταν θετικά. Επίσης, πολλά σχόλια δεν ήταν συναφή με την προτεινόμενη διάταξη.

Στο άρθρο 10 υποβλήθησαν 7 σχόλια.

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία αιτήθηκε την ένταξη της διάστασης της αναπηρίας στο «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού» καθώς και τη συμμετοχή της στην παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής του και τη συμμετοχή της στον εν λόγω μηχανισμό.

Προτάθηκε επίσης η συμμετοχή εμπειρογνωμόνων με συναφή εξειδίκευση.

Στο άρθρο 11 υποβλήθησαν 14 σχόλια.

Τα σχόλια δεν ήταν συναφή με την προτεινόμενη διάταξη.

Στο άρθρο 12 υποβλήθησαν 3 σχόλια.

Προτάθηκε η πρόβλεψη αμοιβής για τους μετέχοντες στον εν λόγω μηχανισμό.

Στο άρθρο 13 υποβλήθησαν 10 σχόλια.

Προτάθηκε η συνεργασία με εξειδικευμένους επιστήμονες.